

SBM0562 - SCHOOL_GO!_Voskenslaan

22-9-2022 08:45 Advies Kwaliteitskamer

ENTITEIT
CONTACTPERSOONTeam Stadsbouwmeester
Annelies NeyensPROJECTNAAM
ONTWERPER
OPDRACHTGEVER
LIGGINGSBM0562 - SCHOOL_GO!_Voskenslaan
evr-architecten
GO! onderwijs
Voskenslaan , 9000,**SITUERING**

De projectsite is gelegen aan de Voskenslaan, en maakt deel uit van de campus Schoonmeersen Hogent. Achteraan de site is het mpi Oase gelegen. Links bevindt zich het studentenplein met daarnaast het nieuwe campusgebouw. Het voorstel van de school is het gevolg van een wedstrijd in dbfm-procedure, in een cluster met nog 4 andere scholen die niet in Gent zijn gelegen. Het wedstrijdvoorstel was nog niet conform de stedelijke doelstellingen, er moest meer worden gecompacteerd en de footprint moest worden verkleind. Het project werd eerder voorgelegd op 25/08/22, met het advies te zoeken naar een uitdrukking voor de typologie van de school. Meer uitspraken over de omgeving waren noodzakelijk, omdat deze het ontwerp mee bepalen. De reacties gingen over de mogelijkheden tot het leggen van relaties met de omgeving, en over het karakter en het beeld.

CRITERIA

Dit project wordt voorgelegd aan de Kwaliteitskamer door:

- KADER: project binnen campus met masterplan
- KWALITEITSOPVOLGING na wedstrijd
- SCHAAL: bouw nieuwbouw school + sporthal

ADVIES

Voor de Kwaliteitskamer zijn volgende aspecten cruciaal voor de kwaliteit van het ontwerpvoorstel en voor verder aanpassing of verfijning ervan:

1. Ziel van het project

Tijdens vorige sessie met de Kwaliteitskamer werd gevraagd naar de droom voor de school, en wat dat op deze site kan zijn. De 4 voorgestelde oefeningen vormen een volumetrische en programmatorische gepastheidsstudie in de context. De Kamer is echter nog steeds op zoek naar de ziel van het project, ze verwacht inspiratie die alles kan beïnvloeden. Het project moet voor de Kamer worden benaderd vanuit de beleving en omgeving die wordt aangeboden aan de gebruikers, de kinderen en leerkrachten.

Daarnaast moet worden onderzocht hoe het terrein kan werken. Het onderscheid 'pad, weg, oprit, erf, straat,..' lijkt semantisch ingegeven, maar gaat in wezen eveneens over het karakter. Ook de relatie van de site met de omgeving en het karakter van de buitenruimte zal bepalend zijn voor het ontwerp. Er kan worden ingezet op wat het karakter van het gebouw moet zijn, maar ook vanuit het karakter van de buitenruimtes en de speelvormen voor de kinderen kan worden geredeneerd.

De opdracht wordt afgebakend binnen de DB procedure, met het doel een school te bouwen. Vraagstuk voor de Kamer is om meer positie te kunnen innemen over een groter domein dan werd toegewezen binnen de DB. De ontwerper moet mee in gesprek kunnen over dat deel van de campus. Er ontbreekt momenteel ruimte vanuit het GO voor wat kan worden gemaakt. Vanuit de Stad zijn de principes en randvoorwaarden niet zeer dwingend: redenerend vanuit zuinig ruimtegebruik (compact en gestapeld) en ontharden en vergroenen.

2. Semantiek – uitspraken stedenbouwkundig

Woorden worden gebruikt om het gevoel te verduidelijken, deze moeten volgens de Kwaliteitskamer secuurder worden bepaald om de intenties te verduidelijken.

Onderzoeksvraag is hoe het gebouw zich toont in de stedenbouwkundige context. Er moeten kwaliteiten naar voor worden geschoven om de school zijn rechten te geven.

a) Ontsluiting

De visie op de ontsluiting is onduidelijk. In de varianten vormt de weg steeds een afsplitsing naar de achterliggende oprit, de oprit heeft geen relatie meer met het project. Voor de Kwaliteitskamer moet deze anders geconcipeerd worden. Wat is deze weg? Wordt ze benaderd als een straat? Of wordt deze meer gezien als een pad dat over een privaat terrein loopt. Deze component en insteek is wezenlijk verschillend voor het ontwerp:

- Het woord 'weg' is eerder monofunctioneel van insteek, bijvoorbeeld autosnelweg, fietssnelweg,.. Een woonstraat of leefstraat verwijst meer naar het maken van een eerder collectief georiënteerde plek. Een pad is relatief functioneel, maar is door het laagdynamisch karakter meer deel van de omgeving. De Kamer adviseert een gepaste term en opzet te onderzoeken.
- De Kamer gelooft niet sterk in het afwerken van het bouwblok. Daarnaast is het niet logisch de weg op de rand te leggen omdat deze het blok afsnijdt van het studentenplein. De Kamer vraagt te zoeken naar een verbindende interne figuur. De Kamer ziet eerder potentieel een dreef of pad waaraan verschillende vormen van onthaal kunnen worden gekoppeld. De boom en de verbreding zijn waardevol, dit kan een mooie plek zijn voor onthaal en te wachten. Ook een karrenspoor kan een ander gevoel introduceren. De Kamer oppert een groter landschap met drie programma's ingebed in het landschap, ontsloten via een ontsluitende dreef.

- De school bezit een aantal faciliteiten, zoals de turnzaal die breed kan worden ingezet. Deze functie kan mee het portaal vormen voor de schoolsite en de interface met de omgeving. Vanuit dat oogpunt is het relevant de publieke voorzieningen zoals refter en turnzaal aan straat te integreren. In deze redenering kan het pad mee onderdeel vormen van het gebouw. Zoals een villa in stedelijke omgeving kan dit binnen het idee van een koetsonderdoorgang vallen, zoals bij het Instituut Van Gent, met daarachter enkele gebouwen.
- De ontsluitingsweg vormt een functionele verbinding naar de achterliggende school. Daarnaast gaat het slechts over 10 busjes per dag die moeten worden ontsloten.

b) Gebouw

Maar ook in het onderzoek naar de opbouw volumetrie en gebouw worden geen duidelijke keuzes gemaakt, met enerzijds een bouwblok dat wil aansluiten op de straatwand. Maar anderzijds wordt toch een verzelfstandigd gebouw voorgesteld. Louter een hekwerk voorstellen zal de hechting met de buur niet waarmaken.

Vraag is wat hier wordt voorgesteld, is het een grote villa op een campus? Of meer een stedelijk model, waar de grote buur wordt gemarkeerd door het gat in de straatwand? Duidelijker uitspraken zijn noodzakelijk: moet worden aangebouwd of wordt een losstaand volume voorgesteld?

c) Plein ontvangst

De Voskenslaan is een erg drukke tram- en fiets verbinding, omwille van de nabijheid van het station en de omliggende campussen en scholen. Vraag is waar de ontvangst voor ouders en kinderen kan gebeuren.

De Kamer adviseert niet teveel te leunen op het studentenplein, waarvan de toekomst onduidelijk is. Bovendien zal het 'plein' conform de stedelijke doelstellingen niet helemaal verhard kunnen, misschien wordt het een studentenweide of – bos. Aan zijde van de Hogeschool zal altijd een afsluiting zijn. Vraag is of de school er mee interactie zoekt of niet. De Kamer verwijst naar de scholensite in Sint-Baafskouter, waarbij zichtrelaties met het landschap mogelijk zijn, zonder expliciete verbindingen. Dat zou ook hier kunnen. Onderzoeksvraag is waar de feitelijke toegang zich moet bevinden. Moet dat via de straat gebeuren, of via een tuin (zoals bij Sint-Baafskouter), of via een gevel met een gebouw op de grens? Hoe autonomer het gebouw, hoe meer contactzone er kan zijn met de omgeving. Wordt een campusmodel gemaakt, met adres op de Voskenslaan? Of wordt een samenstelling van drie sites gepresenteerd met daartussen een weg/pad.

Indien wordt doorgeredeneerd op het idee van de grote villa, waarbij de school een van de drie landhuizen vormt op een groen domein en waartussen een dreef ligt, dan kan de voorruimte of parvis aan voorzijde van het volume mee te ontvangstruimte vormen. De bestaande boom kan in die piste mee worden ingezet voor de dreef. In die optiek kunnen de landhuizen bijvoorbeeld gekanteld worden ingeplant, met betreding via een poort, hek of haag van de site.

d) Afsluiting

Uitspraken over de afsluiting zullen mee het verschil bepalen tussen park, campus of tuin. Is het een haag of muur of hek? Elke variant blijft onduidelijk op de principiële uitspraak naar karakter toe. Er moeten uitspraken komen over welke interactie wordt voorgesteld, en hoe de school in deze omgeving kan passen.

3. Buitenruimte

De tendens is om speelplaatsen meer te vergroenen en slechts minimaal te verharden. In het

voorstel is de ambitie onduidelijk, er lijkt nog weinig groen over te blijven. De inrichting van en omgang met buitenruimte vraagt nog meer uitspraken.

OPVOLGING

De Kwaliteitskamer adviseert een herwerking volgens bovenstaande aandachtspunten. Onderzoeksvraag voor de Kamer is om de opdracht conceptueel te benaderen. Veel heeft te maken met de verschillende karakters, deze moeten duidelijker worden benoemd. De zoektocht naar sfeer is bepalend, er moet zowel een stadsontwerp als een architectuurontwerp worden gemaakt. Het wrange gevoel van zowel de Kwaliteitskamer en Dienst Stedenbouw vertrekt vanaf onduidelijkheid en ontbreken keuzes voor ontsluiting en karakter.

Er zal een ontwerpkamer worden ingepland om de verschillende stakeholders samen te brengen en in interactie te gaan over verschillende nieuwe varianten. Dat vraagt voorbereiding van de ontwerper. Nadien kan het ontwerp opnieuw aan de Kwaliteitskamer worden voorgelegd.

Het advies van de Kwaliteitskamer is complementair aan dat van de andere adviserende instanties, afstemming van een bijgestuurd voorstel met de betrokken diensten is aangewezen.